

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.189/2024/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a ügyvédi iroda1 ügyvéd (Cím13) által képviselt **Felperes1** (felperes címe) **felperesnek** a ügyvédi iroda2 (cím14, ügyintéző: felperesi képviselő ügyvéd) által képviselt **alperes1** (cím15) **alperes** ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 8.M.70.949/2021/93. sorszámú ítélete ellen a felperes által 95., az alperes által 94. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részében nem érinti, fellebbezett részében a sérelemdíj és a jövedelempótló járadékot elutasító rendelkezés tekintetében helybenhagyja, az elmaradt jövedelem címén járó kártérítés és a perköltség vonatkozásában hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A jogerősen elbírált rész vonatkozásában az alperes köteles 149.430 (száznegyvenkilencezer-négyszázharminc) forint eljárási részilletéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal részére megfizetni és 45.860 (negyvenötezer-nyolcszázhatvan) forint állam által előlegezett költség megfizetésére köteles a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására. A Magyar Állam visel 243.808 (kettőszáznegyvenháromezer-nyolcszáznyolc) forint eljárási részilletéket és 74.824 (hetvennégyezer-nyolcszázhuszonnégy) forint részköltséget. Az eljárási illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

143.245 (száznegyvenháromezer-kettőszáznegyvenöt) forint fellebbezési részilleték a Magyar Állam terhén marad.

A másodfokú bíróság a hatályon kívül helyezett rész vonatkozásában a fellebbezési illetéket 279.048 (kettőszázhetvenkilencezer-negyvennyolc) forintban állapítja meg.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Ítéleti tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint a felperes 2002. április 15-től állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban hegesztő, majd hegesztő lakatos munkakörben. A felperesnek az alperesnél fennállt munkaviszonya előtt egészségügyi problémái nem voltak. A felperesnek a tevékenysége során hegesztő és csiszoló munkálatai voltak, melyeknek időtartama változó volt a nyolcórás műszakon belül. Az alperesnél a szerszámok használata kapcsán kettő változás következett be: 2012-ben a korábbi, akár négy kilós súlyt elérő munkaeszközök könnyebb, 2-2,5 kilós munkaeszközökre kerültek kicserélésre. Ebben az időben még minden munkavállalónak saját munkaeszköze volt. Később közös használatú szerszámokat vezettek be, mely érintette a gépek állagát is, a gyorsabb és sűrűbb meghibásodás esetén lassabban és nehezkesebben valósult meg a szerszámok cseréje. Az alperesnél sokkal intenzívebb termelés alakult ki az évek során. A felperes munkavégzése során legalább 80%-os teljesítményt nyújtott és a háromszáz órás évi túlórákeretet is rendszeresen kimerítette.

[2] Az alperes a felperest a munkavégzéshez szükséges munkavédelmi eszközökkel ellátta, vibrációs kesztyűt azonban a munkavállalók részére személy szerint nem osztott ki, de lehetővé tette, hogy azokat a munkavállalók maguk vegyék igénybe. A csiszológépek és berendezések vonatkozásában pedig arra törekedett, hogy mind az uniós, mind a magyar jogszabályokban megállapított határérték alatt maradjon a rezgéssel összefüggésben adódó érték. Az alperes digitális nyilvántartást vezetett be a csiszolással, hegesztéssel töltött idő mérésére, azonban a munkafolyamatok közötti váltást nem feltétlenül követte a nyilvántartás. Egy műszakban 5-5,5-6 óra szerszámfogás és tényleges munkaeszköz használat volt jellemző munkavállalóként. 2016. évet megelőzően nem, 2016. évet követően azonban már voltak munkavállalók az alperesnél, akik esetében kéz-, karvibrációval, carpal tunnel szindrómával összefüggésben foglalkozási megbetegedés merült fel és illet nyilvántartásba is vettek.

[3] A felperesnél először 2016-ban kezdődtek panaszok, melyet 2017. áprilisában már az üzemorvosi vizsgálaton is jelzett. A felperes 2017. szeptember 12-től december 27-ig táppénzes állományban volt carpal tunnel szindróma miatt, melynek orvoslására 2017. november 5-én műtéti beavatkozásra került sor. Ezt követően a felperes munkavégzésre nem volt alkalmas. 2018. április 12-én került sor a bal kéz műtétjére, ugyancsak kéztőalagút szindróma tünet miatt.

[4] A felperes munkaviszonyát az alperes 2018. február 16-án közölt felmondással szüntette meg 2018. június 16. napjával.

[5] A felperes foglalkozási eredetű megbetegedésével kapcsolatban folyt eljárásban a vizsgálati lap 2018. március 19-én rögzítette, hogy a felperes feladatellátás során a fizikai (rezgés is) és ergonómiai igénybevétel, elsősorban csiszolások során egy arra érzékeny személynél a 15 év expozíciós idő során előidézhette a kialakult megbetegedést, amelyet helyileg ható vibráció által okozott betegségként jelentettek be, és amelyet ezáltal egyéni érzékenység alapján a meglévő fizikai terhelések miatt foglalkozási eredetűnek kell tartani. 2019. február 18-án foglalkozási megbetegedésként rögzítették a felperesnél a helyileg ható vibráció által okozott betegséget (B5 kód) és a carpal tunnel (kéztőalagút) szindrómát (D10), melyet a Nemzeti Népegészségügyi Központ nyilvántartásba vett 2019. február 18-án, az alperesi társadalmi kifizetőhely pedig foglalkozási üzemi balesetként elismert.

[6] A felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 34%-os, a felperesnek a mindkét kezét érintő és a carpal tunnel szindrómával összefüggésben fennálló egészségi állapota 29%-os össz-szervezeti egészségkárosodást okoz. A foglalkozási megbetegedés alapfeltétele az egyéni érzékenység, mely minden foglalkozási megbetegedés első szindrómája. A felperesnél azonban az alperesi munkakörben végzett munkának döntő szerepe volt az állapotának kialakulásában.

A felperes szorítóereje mindkét kezében csökkent, de életkorhoz, nemhez képest csak kis mértékben. A felperes kezei állapota végállapotnak tekinthető, spontán javulás nem várható, további megterhelés esetén a felperes kezeinek állapota romolhat. A felperes eredeti, hegesztő szakmája ellátására nem alkalmas, mivel a hegesztő eszköz tartós kézben tartása nem kivitelezhető. Olyan fizikai munkavégzésre alkalmas, amely nem igényli repetitív csuklómozgás kivitelezését és néhány kiló súlyú eszköz tartós kézben tartását, szorítását. A felperest kezei állapota és megbetegedése korlátozza a mindennapi életében, segítségre szorul bizonyos kerti munkákban, főleg azokban, ahol a kezével tartósan szorítani, fogni kell.

[7] A felperes a munkaviszonya megszűnését követően fűtés- és gázhálózat rendszerszerelő és erre ráépülő gázkészülék és hőtermelő berendezés szerelő képzettséget szerzett.

[8] A felperes 2018. május 7-től 2019. július 27-ig a cég2-nél helyezkedett el 180.000.- forint munkabér ellenében, ahol csőszerelés, hegesztés képezte a feladatát. Ez 5-6 óránál kevesebb ideig tartó szerszámfogást és szerszámhasználatot jelentett. A felperes 2019. július 27-i jogviszonya megszüntetését követően kapta meg egyösszegben az álláskeresői járadékot, 267.334.- forint összegben, majd 2019. augusztustól a Term-el 97 Bt-nél helyezkedett el bruttó 320.000.- forint díjazásért. Ezen munkaviszonya 2022. májusában szűnt meg, melyet követően karbantartói munkakörben létesített munkaviszonyt 128.880.- forintos díjazás, majd 2023. február 1-től 300.000.- forintos díjazás ellenében részmunkaidős foglalkoztatás keretében óvodában. Az óvodai munkavégzés mellett 2021-ben és 2022. májustól novemberig, 2023. januártól szeptemberig egyszerűsített foglalkoztatással tett szert keresményre. 2022. májustól novemberig 400.000.- forint, 2023. januártól szeptemberig 820.000.- forint jövedelemre tett szert az óvodai munka mellett egy lángosozóban végzett munka eredményeképpen. 2023. októberét követően nem került sor ilyen foglalkoztatásra.

Kereset és ellenkérelem

[9] A felperes végső kereseti kérelmében 2018. májustól 2023. május 22-ig terjedő időszakra összesen 3.469.290.- forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, a jövőre nézve 148.671.- forint jövedelempótló járadék, valamint 4.000.000.- forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[10] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes kezei megbetegedése természetes kórokú megbetegedésre vagy egyéni érzékenységre vezethető vissza, ezért hiányzik az okozati összefüggés. Ha az fennáll is, akkor az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény alapján a természetes kórokú és ezzel együtt munkahelyi eredetű egészségkárosodás esetén a kárviselés arányát kell megállapítani és ilyen arányban felel az alperes. Hivatkozott arra, hogy az alperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján mentesül a kártérítési felelősség alól. Előadta, hogy az alperes a biztonságos munkavégzés körülményeit messzemenőig megteremtette: kockázatértékelést készített, szakértői vizsgálatot végeztetett a munkahelyi zaj- és rezgésártalom megállapítására és annak megoldására, amelynek kapcsán sem a kézre ható, sem az egész testre ható munkahelyi rezgések nem érik el a kockázatértékelési szintet. Nyilvántartást alkalmazott a munkafolyamatokkal teli idők tekintetében.

[11] A kártérítési járadék vonatkozásában hivatkozott az 1/2006. (V. 22.) PK véleményre, mely alapján a járadék összege nem azonos a járadék alapjával, így a felperesnél fennálló egyéni érzékenység vagy természetes kórok aránypárja alapján az általa feltüntetett jövedelempótló járadék is adott esetben részben vehető figyelembe. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:528. §-ban rögzített konjunktív törvényi feltételek nem állnak fenn: a felperes nem bizonyította, hogy a káreset utáni jövedelme nem éri el az azt megelőző időszak jövedelmét és azt sem, hogy a jövedelemvesztés a károsultnak nem felróható. A felperes emellett a kárenyhítési kötelezettségét is megszegte. Ellentmondásosak voltak az adatszolgáltatások a munkaviszonyra vonatkozó béradatok, akár a fizetési jegyzék, akár a jogviszony megszűntetésekor kiállított munkáltatói igazolás tekintetében a felperes által csatolt adóbevallások tartalmával. A felperesi számítás az Mt. 172.§-ának sem felel meg. A sérelemdíj összege jelentősen eltűzött.

Az elsőfokú bíróság döntése

[12] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 3.469.290.- forint elmaradt munkabérkülönbözet és kamatai, valamint 2.500.000.- forint sérelemdíj megfizetésére, ezt

meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperes 492.556.- forint perköltség, az alperest 585.000 forint illeték megfizetésére.

[13] A határozat indokolása szerint a felperes megbetegedése és a munkaviszony közötti okozati összefüggés megállapítható volt az igazságügyi orvosszakértő véleménye alapján, aki arra a megállapításra jutott, hogy a felperes munkakörében felmerülő tartós eszközhasználat, a munkaeszközökkel járó megterhelés túlnyomórészt, döntően vezetett a felperesnél megállapított, csakis a kéztőalagút szindrómához kötődő 29%-os össz-szervezeti egészségkárosodás kialakulására. A foglalkozási megbetegedés körében minden esetben valamely egyéni érzékenységgel annak kiindulópontja, amely a felperes esetében sem volt másként, azonban olyan természetes kórokú megbetegedés, vagy egyéb tevékenység nem befolyásolta döntően a felperes kéztőalagút szindrómájának kialakulását. Erre tekintettel aránypár sem volt megállapítható a természetes kórokú megbetegedés és a munkakörre visszavezethető megterhelés között.

[14] Ezen kívül megállapította, hogy a kárt nem ellenőrzési körön kívül eső körülmény okozta, miután a károsodás a munkaviszonyban kifejtett tevékenység során alakult ki. Értékelte, hogy az alperesi termelőtevékenység kapcsán 2016. év után merültek fel hasonló panaszok más, hasonló munkakörben tevékenykedő munkavállalók esetén is. Elvárható az alperes részéről, hogy a munkavállalók vonatkozásában a terhelés, a munkafolyamat során jelentkező erőkifejtés kapcsán fokozott gondossággal alakítsa ki a munkavégzés feltételeit. E körben utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy összességében műszakonként 5-5,5-6 órát elérő szerszámhasználat volt megállapítható, függetlenül attól, hogy a felperes tárgyalási jegyzőkönyvi nyilatkozatában nem vonta kétségbe az alperesi digitális kimutatást a munkafolyamatokkal töltött idő tekintetében, a felperest a Pp. 265. § alapján megillette az ellenbizonyítás lehetősége. A tanúvallomásokból pedig megállapítható volt az 5-5,5-6 órát elérő szerszámhasználat. A kezdetben 4 kilogramm súlyú munkaeszközök és az egészségügyi határérték alatti vibráció ezen munkaeszközök használatából kifolyólag együttesen vezettek a felperesnél kialakult károsodásra. A munkáltató így az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem mentesülhet a kártérítési felelősség alól.

[15] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes munkaképessége a károkozás folytán csökkent, és a felperes össz-egészségkárosodása a kéztőalagút szindrómára visszavezethetően 29%. A felperes káreset utáni jövedelme az azt megelőző időszak jövedelmét nem érte el. A számítás alapjául a járuléktalanított 377.040.- forint alperesi jövedelem szolgált. A felperes 2018. július 1-től 2019. július 31-ig bruttó 180.000.- forint, járuléktalanítva 146.700.- forint jövedelemre tett szert. 2019. augusztus 1-től 2020. október 15-ig 320.000.- forint, járuléktalanítva 260.800.- forint jövedelemre tett szert. Figyelmen kívül kellett hagyni a felperes táppénzes időtartamát 2020. október 19-től 2022. május 31-ig. Az ezt követő időben a felperes a cég4ban először bruttó 128.800.- forintban részesült, mely járuléktalanítást követően 104.972.- forint, majd bruttó 300.000.- forintos munkabére járuléktalanított formában 243.600.- forintnak tekintendő. A 2019-ben egyösszegben részére folyósított 267.334.- forint a 10%-os nyugdíjjárulék levonását követően 240.601.- forintként vehető figyelembe. Az egyszerűsített foglalkoztatással elért jövedelem 2022-ben 400.000.- forint, 2023-ban 820.000.- forint. Így 2018-ban 1.364.040.- forint a jövedelemkülönbözet, 2019. évben az álláskeresői járadék levonása mellett 1.916.979.- forint, 2020. évben

1.065.780.- forint, 2022. évben 400.000.- forint egyszerűsített foglalkoztatást jelképező összeg figyelembe vételével 1.483.476.- forintot, 2023. évben pedig 820.000.- forint egyszerűsített foglalkoztatás figyelembe vételével 883.908.- forint, 2024. évben pedig 557.104.- forintot képező összegre vezetett. Miután azonban felperes a véglegesen fenntartott kereseti kérelmében mindösszesen 3.469.290.- forintot tüntetett fel kereseti kérelemként, így a bíróság az alperest ebben az összegben marasztalta. A helyes számításból adódó összeg nagyságrendekkel nagyobb összeget mutat, a bíróság azonban a kereseti kérelmen túl nem terjeszkedhet.

[16] Nem volt jelentősége az alperes összecszerúségi észrevételének, mely szerint a munkaviszonnyal összefüggésben feltüntetett bérjegyzéken, az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló kimutatáson a munkaszerződésben megjelent bruttó bérek éves bontásban eltérő összeg megállapítására vezettek volna, mint a felperes adóbevallásaiban a jövedelem címén megszerzett összegeknél feltüntetett összegek. Így a bíróság nem látta jelentőségét annak, hogy a NAV igazolásokban munkaviszonyból származó bérjövedelem soraiban feltüntetett tételeket ossza vissza a munkában töltött hónapok tekintetében. A felperesi számítás azért is hibás volt, mert nem követte az évi bontást az adott év hónapjai tekintetében, hanem a foglalkoztatás idejéhez igazította a jövedelemkülönbözlet időszakait, azonban annál az Mt. 172. §-ában foglaltakat figyelmen kívül hagyta. A felperes a késedelmi kamat kezdő időpontját sem helyesen tüntette fel.

[17] Az elsőfokú bíróság szerint a felperes bizonyítási érdekébe tartozott annak bizonyítása, hogy az egészségi állapotához igazítottan az alperesi munkakörhöz hasonló és ahhoz társuló nagyságú jövedelemmel járó munkavégzést egészségi állapota nem enged. Elfogadható volt a cég3-nél végzett tevékenységgel kapcsolatban az a megállapítás, hogy a felperes eredeti, az alperesnél végzett munkakörével járó terheléssel végezhető munkakörre nem alkalmas. A cég5.-nél végzett munka intenzitása sem érte el az alperesi munkakörben kifejtett tevékenység intenzitását, amelyre a szakértői vélemény és a szakértőnek a tárgyaláson tett véleménykiegészítése alapján a felperes állapota elfogadható magyarázatot szolgáltatott. A perben keletkezett szakértői vélemény és a tanúvallomás alapján megállapítható volt, hogy a felperes jövedelemkülönbözete az egészségi állapotából adódó munkavégzési lehetősége és az ahhoz rendelt kisebb munkabérekkel keletkezett.

[18] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2023. szeptemberét követően a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. A felperes 2023. szeptemberig egyszerűsített foglalkoztatás körében is munkát végzett, amely összeget a bíróság figyelembe is vett a munkavégzéshez rendelt jövedelem körében. Ezen tevékenységével azonban a felperes 2023. októberétől felhagyott. A cég4ban részmunkaidőben végzett munkája kapcsán a tárgyalási jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy nem szívesen keresne új jogviszonyt teljes állásban, még ha az magasabb összeggel járna, és még ha az nem is lenne fizikailag túl megterhelő, mert számára ez a munkavégzés több szempontból is megfelelő. Ez a felperesi magatartás azonban nem járhat azzal, hogy a kisebb összegű munkabér és az alperesnél megkeresett munkabér közötti különbséget a jövőre nézve az alperesre hátrányosan járadékként őt terhelje. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a jövőre nézve a járadékfizetési kötelezettség iránti keresetet elutasította.

[19] A sérelemdíj igény körében a bíróság megállapította, hogy a felperes a testi épség és egészség sérelemre hivatkozott. A szakértői vélemény alapján megállapítható volt, hogy a felperesnek csak és kizárólag a kéztőalagút szindrómára visszavezethető össz-egészségkárosodása 29%, a felperes állapota végleges, fizikai megerőltetés hatására a kezei állapota további romlása nem zárható ki. A felperesnek a mindennapi életben való akadályozottsága a kéztőalagút szindrómára tekintettel fennáll, a házkörüli, illetve a mindennapi életben való tevékenységben való korlátozottsága megállapítható. A felperesnél jelenleg is fennálló állapot a zsibbadás, fájdalmasság, szorító erő csökkenése, a meghatározott mozdulatokban való korlátozottság, a terhelhetőség csökkenése. Mindezek együttesen elégségesek az érdeksérelem bizonyítására. Miután a személyiségi jogi sérelem a felperesnek mindkét kezét érintette, melynek folytán csak alacsonyabb munkabérrel járó munkaviszonyokat tudott létesíteni, az elsőfokú bíróság 2.500.000.- forintot látott alkalmasnak a jelenlegi értékviszonyok között a jogsérelem orvoslására.

[20] Bár a felperes kérte beszerezni egy másik perben készült munkavédelmi szakértői véleményt, az elsőfokú bíróság ennek nem tett eleget arra tekintettel, hogy a szakértői vélemény hibáinak orvoslása az eljárás befejezéséig nem történt meg, munkavédelmi szakértői vélemény nélkül is megalapozott döntés volt hozható.

[21] A pertárgyértéket az elsőfokú bíróság mindösszesen 15.241.773.- forintban állapította meg azzal, hogy a felperes 5.969.290.- forint erejéig lett pernyertes, ami 39%-os pernyertességet jelent. Az alperes által 5050.- euró összegben felszámított megbízási díj alapján az elsőfokú bíróság 1.939.200.- forintos alperesi költséggel számolt, azzal, hogy „az alperes csak egy hozzávetőleg 20%-os perköltségre vált jogosulttá”. Így a bíróság 387.840.- forint + 104.716.- forint ÁFA, azaz 492.556.- forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperest a nagyobb arányú pervesztességére tekintettel.

Fellebbezések és fellebbezési ellenkérelem

[22] Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

[23] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a jövőbeli, 148.671.- forint/hó mértékű jövedelempótló járadék megítélését. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása általánosan rögzíti, hogy a felperes „nem szívesen keresne új jogviszonyt teljes állásban, még ha az magasabb összeggel járna és még hogy ha az nem is lenne fizikailag túl megterhelő, mert számára ez a munkahely és a munkavégzés több szempontból is megfelelő”. Az idézett szövegrész kizárólag felperes személyes meghallgatásán rögzített nyilatkozatának teljessége alapján cáfolható, ami alapján egyértelműen vitatható a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztását rögzítő tényállítás. A felperes a jelenlegi egészségi állapotára és a jelenlegi

munkaerőpiaci körülményekre tekintettel úgy jár el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Ha a felperes intenzív munkavégzést végezne, azt megérezné a keze. A felperes teljes munkaidőben történő foglalkoztatásának a feltételei a jelenlegi egészségügyi-, családi-, és lakókörülményeire figyelemmel sem biztosítottak. Azok az álláslehetőségek, amelyek alapvetően Budapesten történő munkavégzéssel járnak, olyan további utazási és egyéb költséggel járnak, amely felemésztí a felperes bevételét, ezért a felperes ragaszkodik a részmunkaidős foglalkoztatáshoz és emellett próbál további jövedelemszerző tevékenységet ellátni.

[24] Az alperesi fellebbezés elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset elutasítására irányult, másodlagosan, az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára. Harmadlagosan kérte az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó részének megváltoztatását és a felperes terhelő perköltség összegének felemelését 541.812.- forintra.

[25] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértő ítéletet hozott, az ítélet súlyos eljárásjogi hiba eredményeképpen született, az indokolása hiányos és okszerűtlen következtetéseket tartalmaz. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat és az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakat nem megfelelően mérlegelte.

[26] A legsúlyosabb eljárási jogsértésre az anyagi pervezetés körében került sor és az azáltal valósult meg, hogy az elsőfokú eljárás érdemi szakaszában a bíróság a 84. számú tárgyalási jegyzőkönyvben felhívta a felperest módosított kereseti kérelem előterjesztésére az elmaradt jövedelem különbözet és a keresetveszteségi járadék tekintetében. A felperes egyáltalán nem tett nyilatkozatot határidőben, ezt követően az elsőfokú bíróság a 89. számú jegyzőkönyvben ismételten tájékoztatást, felhívást adott és ismételten anyagi pervezetést nyújtott nyolc napos határidővel a kereseti kérelem szükség szerinti módosítására, a jogcím és az összecszerűség megfelelő megjelölésére. Az elsőfokú bíróság jogellenesen járt el, amikor a 84. számú jegyzőkönyvben foglalt felhívás elmulasztását a 89. számú jegyzőkönyvben rögzítette ugyan, de nem alkalmazta a Pp. 149. § (1) bekezdésének mulasztására vonatkozó jogkövetkezményt, hanem újra az anyagi pervezetés eszközéhez nyúlva ismételten felhívta a felperest, hogy módosítsa kereseti kérelmét. A felhívás elmulasztásával a felperes elveszítette a jogát arra, hogy a felhívásban szereplő keresetmódosító nyilatkozatát hatályosan megtehesse, így a kereseti kérelme azonos a perfelvételi szak lezárását követően benyújtott 2023. március 28-i keresettel. Az alperesi álláspontot alátámasztja a BH2023.7.192. számú döntés és a Kúria Pfv.II.20.659/2022/21. számú határozata. Az elsőfokú bíróság tehát törvénysértést követett el, mikor nem alkalmazta a mulasztás jogkövetkezményeit és azzal is törvénysértést követett el, hogy a per érdemi szakaszában ismételten lehetőséget adott arra, hogy a felperes keresetét a bíróság igényei szerint módosítsa, részletes bírósági iránymutatás mellett a jogi képviselővel eljáró fél számára. Ezáltal figyelmen kívül hagyta a Pp. professzionális pervitelre vonatkozó elvét, illetve a perkonzentráció elvét.

[27] E körben lényeges, hogy az elsőfokú bíróság nemcsak a perfelvételi szakban, hanem már a per érdemi szakaszában is, a 47. számú jegyzőkönyv 10. oldalán is nagyon részletes anyagi pervezetést adott a felperes irányába, és már itt is felhívta a felperes figyelmét, hogy az Mt. 172. § alapján végezze el a járadéktalanítást havi bontásban, hónapról hónapra adja elő igényét, és felhívta a párhuzamos igényérvényesítésre, valamint a keresetváltoztatás engedélyezésére. Kérdés, hogy valóban jogszerűen alkalmazta-e a bíróság az anyagi pervezetés eszközt ilyen részletes kioktatás alkalmazásával, de azon tény, hogy azonos tartalmú anyagi pervezetést alkalmazott a bíróság a 47, 84 és 89. számú jegyzőkönyvekben is, jogellenessé teszi az elsőfokú bíróság eljárását. A törvényi kereteken túlmutató, érdemi szakban többször tett anyagi pervezetés, valamint a mulasztás szabályainak figyelmen kívül hagyása az alperes tisztességes eljáráshoz való jogát is sérti. E körben hivatkozott a Pfv.V.21336/2020/5. a Pfv.III.21034/2020/12. a Kúria Pfv.III.20034/2020/12. és a Pfv.II.207/2022/6. számú döntésében foglaltakra.

[28] Az elsőfokú ítélet [18] bekezdésében rögzítette a bíróság, hogy „miután e helyes számításból adódó összeg nagyságrendekkel nagyobb összeget mutat, a bíróság azonban a kereseti kérelmen túl nem terjeszkedhet, a kereseti kérelemben foglaltak szerint marasztalta az alperest”. Az alperes álláspontja szerint ezen indokolás, illetőleg bírósági eljárás okszerűtlen és törvényt sértő, mert az elsőfokú bíróság ezáltal egy kellékhányos, „fiktív” keresetet bíralt el azáltal, hogy a bíróság egy „alternatív” számolást végzett a perbeli adatok alapján, amelyet a felperes nem végzett el. Azaz a felperes nem tett tényállítást és bizonyítást sem ezen alternatív kereseti kérelemre, így az nem tekinthető a Pp. 170. § (2) bekezdése szerinti kereseti kérelemnek, az erre alapított döntés csakis törvényt sértő lehet. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása így sérti a Pp. 2. § (2) bekezdését és a 342. § (1) bekezdésében foglaltakat. E körben utalt a Fővárosi Ítéltábla Pf.1.21.431/2007/3. számú döntésére. Az alternatív kereseti számítás megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés elvébe tartozó kérelemhez kötöttség elvét, így az elsőfokú bíróság az általa elvégzett számítás beállította, mint a kereseti kérelmet alátámasztott tényállítást és bizonyítást is egyben. És mivel ez a számítás nagyobb összeget eredményezett, mint a felperesi sokszor módosított kereseti kérelem, így a kevesebb összeget teljes mértékben megítélte. Ez okszerűtlen és jogellenes volt. Ezen túl figyelmen kívül hagyta és nem mérlegelte az elsőfokú bíróság a felperes 2024. április 15-én kelt, véglegesnek tekintett kereseti kérelem nyilvánvaló iratellenességét és ellentmondásait, melyet az alperes a 2024. május 6-i ellenkérelem kiegészítésben részletezett.

[29] A Pp. 342. § (1) bekezdése alapján a bíróság nem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen, de azáltal, hogy az ítéletét az indokolásban egy alternatív, a keresettől teljesen eltérő, nagyobb összeget eredményező számításra alapította, megsértette a Pp. 342. § (1) bekezdését. Ha a bíróság magatartását elfogadjuk, akkor az azt jelentené, hogy ha a bíróság veszi a fáradságot és kidolgoz egy alternatív kereseti kérelmet, amely magasabb eredményhez vezet, akkor nem szükséges a valós kereseti kérelemmel kapcsolatban felsorakoztatott ellenérvekkel, kifogásokkal, hiányossággal, iratellenességgel (NAV adóbevallás) foglalkozni, hanem minden ellenére teljes mértékben megítélheti a kereseti kérelmet. Ez azért is jogellenes, mert megfosztotta az alperest azon jogától, hogy a számítás számszakilag ellenőrizze, így meglepetés ítélet született. E körben utalt a Kúria Pfv.20.249/2022/19. számú határozatában foglaltakra.

[30] A felperes ezen túl a 2024. május 22-i 93. számú jegyzőkönyvben keresetet módosított anélkül, hogy a Pp. 215. §-ban foglalt feltételek fennálltak volna. Ezen keresetmódosítás arra vonatkozott, hogy a 12 havi távolléti díj összegét meg nem haladó részre vonatkozó kivételt a 89. számú beadvány 4. oldalán nem tartja fenn. Mindezek ellenére az elsőfokú bíróság az ítéletben 3.469.290.- forint összegű elmaradt munkabér különbözet megfizetésére kötelezte az alperest. Nem tudható, hogy ezen 93. számú jegyzőkönyvben keresetmódosítást miként ítélte meg a bíróság, így felmerülhet a jogcímhez kötöttség elvének sérelme is, mert elmaradt jövedelmen alapuló kárigény helyett munkabér különbözetet ítél meg.

[31] Bár az anyagi pervezetés második fogatosításával történt meg a törvénysértés, de nem az anyagi pervezetés tartalma a törvénysértő elsődlegesen, hanem az, hogy az anyagi pervezetésben foglalt felhívás közömbösítette a felperes mulasztásának kógens törvényi következményeit. Így az ítéletet a Pp. 369. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell felülbírálni, nincs szükség a másodfokú bíróság anyagi pervezetésére, hanem azt kell megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság nem a hatályos kereset szerint bírálta el a keresetet. Ez az eljárásjogi törvénysértés olyan súlyos eljárásjogi szabálysértés, ami az ügy érdemi eldöntésére kihatott és így az elsőfokú ítélet megváltoztatásának van helye. Az elsőfokú bíróságnak pedig a per érdemi szakaszától kell megismételnie az eljárást és szükséges a másodfokú bíróságnak arra vonatkozó iránymutatást adni, hogy a felperes 2023. március 28. napján kelt, hatályosnak tekinthető kereseti kérelmét bírálja el a bíróság. Ha nem ekként jár el a másodfokú bíróság, akkor a megismételt elsőfokú eljárás perfelvételi szakba kerül és a felperes ismételten eljárásjogi korlátok nélkül szabadon módosíthatja keresetét, amelynek következtében éppen a megismételt eljárás fogja legalizálni az eddigiekben megvalósult súlyos eljárás szabálysértést és súlyos anyagi pervezetési hibát.

[32] Ezen túl az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetést vont le, amikor a felperes jövedelemkülönbözetre vonatkozó kereseti kérelmét teljes egészében megítélte és az orvosszakértői véleményben foglaltakkal, valamint az F/3. alatt benyújtott dokumentumban foglaltakkal ellentétben nem állapított meg arányszámot a felperesi megbetegedés természetes kóroka és a munkavégzés közrehatása között. Ez sérti az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 3. pontját. A perben eljáró orvosszakértő ugyanis teljesen egyértelműen megállapította, hogy a felperes betegsége kialakulásában természetesen volt szerepe az egyéni érzékenységnak. Az F/3. dokumentum utolsó oldalának tanúsága szerint a felperesi megbetegedés egyik fő oka a felperes egyéni érzékenysége, melyért az alperes bizonyosan nem tehető felelőssé, így a felperes egészségkárosodásáért sem. Az alperesi álláspontot támasztja alá az EBH2001.470. számú döntés is. Az orvosszakértői vélemény és a szakértő meghallgatása során nyilvánvalóvá vált, hogy az alperes „túlnyomórészt” tartozik felelősséggel a felperesi megbetegedést illetően, amely biztosan nem jelent 100%-os felelősséget. Az elsőfokú bíróság feladata lett volna az arányszám megállapítása. Mindez sérti az Mt. 166. § (1) bekezdésében foglaltakat is. Tekintettel arra a perbeli adatra, hogy az alperesi gyáregységben 2000. óta végeznek azonos szerelő-javító tevékenységet, kb. 150 számú lakatos dolgozott az alperesnél évente, a fluktuációt is figyelembe véve 2000 óta kb. 10000 ember dolgozott az alperesnél a felperessel azonos munkakörben, és egyetlen kéz, karral kapcsolatos megbetegedés sem fordult elő 2016. évet megelőzően, így a felperes egyéni érzékenysége bizonyosan elég nagy

arányban járult hozzá a felperesi megbetegedéshez. Ezért 50%-os, illetőleg 60-65%-os lehet a reálisnak mondható arányszám.

[33] Az elsőfokú bíróság megsértette az Mt. 167. § (2) bekezdésében foglaltakat azáltal, hogy ezen kereseti kérelem vonatkozásában egyáltalán nem vizsgálta, hogy a felperes miként tesz eleget a kárenyhítési kötelezettségnek és a keresetet 100%-ban megítélte, sőt meg is állapította, hogy a felperes jövedelemkülönbözete az egészségi állapotából adódó munkavégzési lehetőségek és az ahhoz rendelt kisebb munkabérekkel keletkezett. Az alperes már érdemi ellenkérelmében is hivatkozott arra, hogy a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségnek. A felperes a 2022. június 27-i és a 2022. szeptember 24. napja közötti álláskeresési járadék időtartama alatt sem, majd a munkahelyval létesített részmunkaideje alatt sem teljesítette kárenyhítési kötelezettségét, noha gázszerelői végzettséggel rendelkezett és az A/23 A/24. szerint lényegesen magasabb összegű jövedelemre tehetett volna szert. A kárenyhítési kötelezettséget az elsőfokú bíróság csak a jövedelempótló járadék tekintetében mérlegelte, noha nyilvánvaló, hogy az elmaradt munkabér különbszet megállapításakor is figyelembe kellett volna venni. Azon időszakokra, amikor a felperes nem tudta igazolni, hogy kárenyhítési kötelezettségét teljesítette, megtett mindent annak érdekében, hogy teljes állásban dolgozzon, az Mt. 167. § (2) bekezdése alapján semmilyen kártérítésre nem tarthatna igényt, azaz a munkahelyi foglalkoztatásának időtartamára, 2022. november 2-től a felperes által követelt semmilyen jövedelemkülönbszet nem ítéltető meg.

[34] Az alperes a perben is hivatkozott arra, hogy a munkahelyval fennálló megbízási szerződés és a becsatolt dokumentumok nem igazolják a havi 3000.- forintos jövedelmet. Egyébiránt ezen felperesi nyilatkozat annyira életszerűtlen, amelyről bizonyosan nem mondható el, hogy a felperes mindent megtett annak érdekében, hogy a kárt enyhítse. Nem tudható egyébiránt az sem, hogy milyen időtartamban kellett munkát végeznie és az sem igazolt, hogy ezáltal a minimálbér jogszabályi előírásai egyáltalán teljesültek-e ezen szerződés kapcsán. Az innen származó jövedelmét a felperes nem igazolta, az csupán bemondáson alapszik és hatalmas ellentmondás áll fenn abban a tekintetben is, hogy mi a jogviszony kezdő időpontja és teljes vagy részmunkaidőben dolgozik jelenleg is. Kijelenthető, hogy a felperes nem tett meg minden annak érdekében, hogy végzettségének megfelelő állást találjon az alperesnél történő munkaviszonyának megszűnését követően.

[35] A sérelemdíjra vonatkozó rendelkezés is jogszabályba ütközik, mert a részoki arányszám figyelembevételével lehetett volna az alperest sérelemdíjra kötelezni. Figyelembe kellett volna venni továbbá tanú5. tanúvallomásaiban foglaltakat, melyből megállapítható, hogy a felperes kezei állapota az alperesi munkaviszony megszűnését követően nem gátolta a munkavégzésben, ezért sérelemdíj nem illeti meg. A tanú ugyanis elmondta, hogy ez lényegében a náluk való munkavégzésnél problémát maximum kisebb mértékben és időlegesen okozott, nem tud visszaidézni olyan időszakot, hogy a felperes ne tudott volna náluk munkát végezni, a keze a hegesztésben sem akadályozta, napi 4-5 óra is volt, hogy eltelt a hegesztéssel. Ekkor a felperes problémát nem jelzett és ő egy alkalomra emlékszik, amikor a túlóra felmerült. A sérelemdíj összege eltúlzott és ezzel kapcsolatban a 2023. április 6-i beadványban szereplő táblázat szerinti álláspontját tartja fenn.

[36] Az elsőfokú bíróság az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt mentesülési feltételeket jogellenesen, okszerűtlenül értékelte, nem volt figyelemmel az 1/2018 (VI. 25.) KMK vélemény II/1. pontjában foglaltakra és a BH2024.4.89. számú eseti döntésre. Miután a felperesi megbetegedés kiindulópontja a felperes egyéni érzékenysége és a perben bizonyított tény, hogy az alperesi munkáltatónál 2016. évet megelőzően nem történt kéz és karral kapcsolatos megbetegedés, továbbá az alperes okiratokkal bizonyítottan mindent megtett a biztonságos munkavégzés érdekében, így kijelenthető, hogy az alperesnek az általa nem ismert, nem feltételezhető megbetegedést okozó okról nem kellett tudnia, és együttthatással sem kellett számolnia. Az esetleges kár olyan okból következett be, amely nincs kapcsolatban az alperes működésével, hiszen a megbetegedés kiváltó oka a felperes egyéni hajlama. Az 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményben foglalt II.1. pontban meghatározott feltétel, az, hogy a „a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik mindaz a körülmény, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása, befolyásolási lehetősége”, a perbeli esetben megállapítható. A felperes egyéni érzékenysége indította el az okfolyamatot, amelyről nyilván az alperesnek nem lehetett tudomása. 2000 óta kb. 1000 ember dolgozott az alperesnél azonos munkakörben, az alperes okiratokkal igazoltan bizonyította, hogy a biztonságos munkavégzés tekintetében a technika állása szerint minden rendelkezésre álló eszközt igénybe véve úgy járt el, ahogy az elvárható, ezért kijelenthető, hogy a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik a megbetegedéshez vezető körülmény. Maga az ítélet sem vonja kétségbe, hogy az alperes, mint munkáltató minden olyan körülményt, amelyre tényleges befolyással bírt, biztosította munkavállalói részére. Így a károkozó körülmény ellenőrzési körön kívül esőnek minősül.

[37] Az elsőfokú eljárásban is hivatkozott az előreláthatóság hiányára, és e körben kifejtette, hogy miként biztosította a biztonságos munkavégzés körülményeit és milyen intézkedéseket tett meg annak érdekében, hogy a technika elvárásainak megfelelően meggyőződjön arról, hogy a munkavállaló biztonságos környezetben végzik munkájukat. 2009. és 2011. években is vizsgálta az alperes a munkahelyi rezgésterhelést, és annak munkavállalók kezeire gyakorolt hatását, amely során megállapítást nyert, hogy az egészséget nem befolyásoló határérték alatti a terhelés. Így az alperes minden tőle telhetőt megtett, ami az adott helyzetben elvárható és a technika állásának megfelel. A keresetben sem kifogásolta a felperes és az F/3. számú dokumentumban is elismerésre került, hogy az alperes minden, a munkavégzéshez szükséges védőeszközt biztosított, így az nem vitatott tényként elfogadható. A KMK vélemény szerint nem a kár nagyságát, hanem a fajtáját kell előre látni. Miután kb. 2000 munkavállaló dolgozott az alperesnél a felperessel azonos munkakörben, 2016. előtt mégsem fordult elő egyetlen kéz-, karral kapcsolatos megbetegedés sem, az alperes az összes munkavédelmi követelményt teljesítette, a biztonságos munkavégzés feltételeit biztosította, kijelenthető, hogy az alperesnek nem kellett előre látnia a felperesi foglalkozási megbetegedés fenyegetettségét, illetve bekövetkezését.

[38] Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésével érintett részben az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes keresetében 148.671.- forint/hó összegű jövedelempótló járadékigényt terjesztett elő 2021. június 17. napjától kezdődően, majd 2024. április 15. napján kelt keresetváltoztatásában 100.000.- forint/hó járadék összeget kért 2024. május 23. napjától kezdődően. A felperes a 2024. május 22-i tárgyaláson újfent módosította járadékkal kapcsolatos kereseti kérelmét,

148.671.- forint/hó összegre. Ekkor úgy nyilatkozott, hogy a járadékigény vonatkozásában az Mt. 173. § alapján különösebb magyarázattal szolgálni erre az összegre nem tud. Az alperes már ekkor jelezte, hogy a felperes ezen keresetmódosítása jogellenes, az eljárás ezen szakaszában ebben a formában erre nincs mód. Az sérti a Pp. 215. § (1) bekezdésében foglaltakat, az ott felsorolt egyetlen feltétel sem teljesült: nem áll fenn és a felperes sem hivatkozott új tényállításra, amellyel okozati összefüggésbe hozható a keresetmódosítás és anyagi pervezetés sem irányult a járadékösszeg módosítására. Ezért kizárólag a felperes eredeti, havi 148.671 forint járadékigénye elutasításának lehet helye. Az elsőfokú bíróság is helyesen utasította el ezen kereseti kérelmet, csak más indokok alapján.

[39] A jövedelempótló járadék jogalapja is hiányzik, a felperes ezt is tévesen jelölte meg, de a Ptk. 6:528. §-ának 2. és 3. pontjában foglalt konjunktív feltételek akkor sem teljesültek, hogy ha az 1. pont tekintetében a részoki arány meg is állapítható. A járadék megállapítása, valamint annak összegének meghatározása szoros összefüggésben áll a károsult kárenyhítési kötelezettségével, így a károsult javára járadék csak akkor és annyiban ítélt meg, ha és amennyiben a jövedelemveszteség a károsultnak nem róható fel. A felperes azonban kárenyhítési kötelezettségének egyáltalán nem tett eleget, így jövedelemvesztesége – ha fel is merült – neki róható fel. Erre az alperes következetesen hivatkozott az elsőfokú eljárás során többször is. A felperes azonban ebben a körben semmilyen nyilatkozatot nem tett és semmilyen bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, így nyilvánvaló, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségét nem teljesítette, különös tekintettel arra a tényre, hogy hosszú hónapokon keresztül csupán részmunkaidőben dolgozott. Önmagában a felperesi nyilatkozat a felperes egészségi állapotára hivatkozással nem bizonyítja, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. A felperes által a fellebbezésében idézett nyilatkozat éppen hogy a saját fellebbezésben szereplő állításának mond ellent, hiszen előadta, hogy teljes foglalkoztatást jelenleg nem keres, ha anyagilag nem is éri meg. A felperes munkahelyval fennálló megbízási jogviszonyának sem a kezdő időpontja – 2022. november vagy június – nem igazolt, sem az, hogy milyen időtartamú munkát kell végezni, de az sem, hogy ezáltal a minimálbér jogszabályi előírásai egyáltalán teljesültek-e. Ez a felperes saját nyilatkozata alapján sem válik valóságossá, egyébiránt nyilvánvaló, hogy a felperes előadása érdekmotivált nyilatkozat, melyet bizonyítékként nem lehet értékelni. A fél nyilatkozatát a Pp. 268. § (2) bekezdése sem sorolja fel a bizonyítási eszközök között. Mindezek alapján megállapítható, hogy a jövedelemveszteség a felperesnek felróható, így a Ptk. 6:528 §-ban foglalt konjunktív feltételek nem állnak fenn.

[40] A jövedelempótló járadékösszege is megalapozatlan. E körben utalt az 1/2006. (V. 22.) PK véleményben foglaltakra, mely kimondja, hogy a járadék összege nem azonos a járadék alapjával. A járadék alap az elmaradó kieső rendszeres jövedelem, a járadék összege pedig a járadék alapnak az a része, amelyet kártérítésként járadék formájában kéne megfizetni a munkaképességcsökkenés mértékének ismeretében. Minderre tekintettel a Ptk. 6:528. § (2) bekezdése és a PK 45. számú állásfoglalás is rögzíti, hogy a jövedelempótló járadékot a munkaképesség csökkenés és a bekövetkezett jövedelemkiesés mértékének együttes vizsgálata alapján kell meghatározni. A felperes által megjelölt összeg csupán a járadék alapjának tekinthető legfeljebb, de a járadék összegének semmiképpen sem. Nem lehetséges a keresetek közötti egyszerű kivonással meghatározni a járadék összegét. A felperes ugyanis a bruttó 448.671.- forintból vonta ki a 300.000.- forint összegű jövedelmét és így határozta meg a 148.671.- forintos havi járadékigényét. Felhívta a figyelmet arra, hogy a

felperes a 93. számú jegyzőkönyvben foglalt keresetmódosításában már nem indokolta a jövedelempótló járadék összecszerűségét, abból a 2021. október 18-i keresetmódosításban megjelölt összegre sem lehet visszakövetkeztetni, így nyilvánvalóan alaptalan. Ezen túlmenően tekintettel kell lenni a PK 35. számú állásfoglalásban foglaltakra, mely szerint a járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásánál a keresetet a nyugdíjjarulékkal csökkentett összegben kell figyelembe venni, azaz, ha balesetet szenvedett, a balesetből folyóan társadalombiztosítási szolgáltatásban is részesül, a baleset előtti és a baleset utáni keresetének különbözetéből ezt is le kell vonni.

[41] Irreleváns az is, hogy a felperes lábán visszérműtét elvégzése szükséges. Valótlan továbbá az a felperesi nyilatkozat, hogy jelenleg részmunkaidős foglalkoztatás fenntartását kívánja és emellett próbál jövedelemszerző tevékenységet ellátni, ennek ugyanis ellentmond a saját nyilatkozata, melyet a 89. számú jegyzőkönyv 7. oldalán tett. Ugyancsak ellentmondásos a felperes 2024. április 10-i nyilatkozata is, mely szerint „januártól igyekszem majd másik félállást is keresni, de ha teljes foglalkoztatásban gondolkodnék, akkor biztos, hogy az óvodai foglalkoztatás elveszne”. Mindezek alapján kérte a járadék elutasítása tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[42] A felperesi fellebbezés – az alábbiak szerint – megalapozatlan, az alperesi fellebbezés részben alapos.

[43] A másodfokú bíróság a Pp. 370.§ (1) bekezdése szerint eljárva felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolta.

[44] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a kereseti kérelemhez kötöttség és a rendelkezési jog sérelmére. Az elsőfokú bíróság a perfelvételi és a per érdemi tárgyalási szakában is több alkalommal felhívta a felperest a keresete jogszabályok szerinti, az Mt. 172.§ alapulvételével történő kimunkálására, ám a felperes ezt folyamatosan elmulasztotta. Ugyanakkor a felperesnek volt határozott kereseti kérelme, megjelölte a jogalapot és az alapjául szolgáló tényeket, ki is számolta az elmaradt jövedelem címén járó kár összegét, csak ez nem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek. Az elsőfokú bíróság még több alkalommal adott felhívást a felperesnek a keresetváltoztatása megtételére és a helyes számítások elvégzésére, melynek azonban a felperes nem tett eleget. A nem megfelelő kereseti számítás azonban az elsőfokú bíróságot nem köti. Önmagában nem jelenti a kereseti kérelemhez kötöttség sérelmét, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelő számítást, a járuléktalanítást maga elvégezte és ez alapján ítélte meg az elmaradt jövedelem címén járó kárt a határozott kereseti kérelem keretei között. Az elsőfokú bíróságot a kereseti kérelem összecszerű számítása nem köti, csak a kereset összecszerűsége, tartalma és jogalapja. A kereseti kérelmen való túlterjeszkedés nem jelenti azt, hogy az elsőfokú bíróság a helyes

számítást ne végezhetné el és az ennek megfelelő, a kereseti kérelmen túl nem terjeszkedő összeget nem ítélné meg. Mindez nem sérti sem a Pp. 342. § (1) bekezdését, a kereseti kérelemhez kötöttséget, sem a Pp. 2. § (2) bekezdésében szabályozott rendelkezési elvet.

[45] Az elsőfokú ítéletben az elmaradt munkabér, mint jogcím valóban nem helytállóan került megjelölésre, a felperesi kereseti követelés jogcíme ugyanis elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, de ez a másodfokú eljárásban orvosolható hiba, mert a jogalap nem változott.

[46] Az elsőfokú bíróság pervezetése valóban nem volt megfelelő, mert számos alkalommal felhívta a felperest az Mt. 172.§ szerinti számítás elvégzésére, a mulasztást azonban nem szankcionálta. A nem megfelelő számítás elmulasztásának szankciója azonban nem a kereset elutasítása, hanem a pénzbírság lehet, mert érdemi tárgyalásra alkalmas kereset rendelkezésre állt. Az újabb és újabb felhívások nem voltak megfelelőek, de azok nem sértették az alperes jogát az ügy érdemére kihatóan, annak eredményeképpen egyébiránt a felperes jelentősen leszállította keresetét. Erre nézve pedig irányadó a feltételhez nem kötött perfelvételi nyilatkozatokra vonatkozó Pp. 221. § (1) bekezdése, mely szerint a fél az ellenfél hozzájárulása és e törvényben meghatározott feltételek nélkül írásban vagy tárgyaláson szóban bármikor leszállíthatja önállóan elbírálgató kereseti követelésének összegét. A felperes kereseti követelésének leszállítása tehát nem ütközött jogszabályba, arra nézve a keresetváltoztatás korlátozására vonatkozó, Pp. 215.§-ban szabályozott rendelkezések nem irányadóak. Ugyanakkor irányadó a Pp. 221.§ (2) bekezdése, mely szerint az (1) bekezdés szerint megváltoztatott nyilatkozat nem vonható vissza és a megváltoztatást megelőző nyilatkozatot újból előterjeszteni nem lehet; az ezzel ellentétes nyilatkozat hatálytalan. A felperes 2024. április 17-i keresetleszállítását ez alapján kell megítélni.

Okozati összefüggés

[47] Megalapozatlan az alperes fellebbezése az okozati összefüggés tekintetében. A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény szerint a munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll, vagy állt fenn és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll e jogviszonnyal. Az elsődleges vizsgálat eredménye alapján megállapított „munkaviszonnyal összefüggés” után vizsgálható, hogy a kár okozati összefüggésben van-e a károkozó körülménnyel. Az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha az általános élettapasztalat szerint az adott körülmény alkalmas volt a kár, mint eredmény létrehozására. Ugyanezen értelmezés található a Kúria Mfv.X.10.043/2020/8. számú határozatában is. Mindezek azt mutatják, hogy a munkajogi bírói gyakorlat az okozatossági elméletek közül egyértelműen az adekvát kauzalitásra, valamint a közvetlenül általános (tudományos, tapasztalati) tételekre alapozó módszerre, a valószínűségi mércére épít.

[48] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg az okozati összefüggés fennállását az igazságügyi szakértői vélemény alapján. Az igazságügyi szakértő megállapítása szerint a felperes hegesztő-lakatos munkája során a munkafolyamatok során használt kézi eszközök súlya, azok vibrációja, valamint a megmunkálás kapcsán végzett repetitív csuklómozgások elegendő expozíciónak minősülhetnek kéztő alagút szindróma kialakulásához, így – az expozíciós időt is figyelembe véve – az alperesnél 2002-2018. között végzett munka és a felperes jelenlegi állapota közötti összefüggés szakértőileg alátámasztható. A betegség kialakulásában az alperesnél végzett munkának volt döntő szerepe, melyre tekintettel az általános élettapasztalat és az adekvát kauzalitás alapján az ok-okozati összefüggés megállapítható. Az igazságügyi orvosszakértői véleményben meghatározott „túlnyomórészt” kifejezés az adekvát kauzalitást alátámasztja és igazolja, hogy a kár meghatározó oka az alperesi munkahelyen elszenvedett vibráció volt, vagyis ez volt a bekövetkezett kár releváns oka.

[49] Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a felperes egyéni érzékenységeire vonatkozóan objektív egészségügyi adat nem áll rendelkezésre, így szakértőileg nem igazolható ilyen jellegű betegség vagy egyéni sajátosság, amely összefüggésbe hozható lenne a kéztő alagút szindróma kialakulásával. Az igazságügyi szakértő személyes meghallgatásakor tett azon kijelentése, hogy esékenység, érzékenység mindig van, a felperesnél is van, hiszen ez a foglalkozási megbetegedéshez vezető úton lényegében annak kiindulópontja, nem vezethet arra az eredményre, hogy a kárviselés arányát a természetes kórokú és a munkahelyi eredetű egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya szerint kell meghatározni. Egyrészt a KMK vélemény szerint ha a munkavállaló egészségi állapota, fogyatékosága, szervezetének valamely sajátossága vagy adottsága (a továbbiakban egészségi állapot) nem okozott jövedelemcsökkenést és a jövedelemcsökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel. Ugyanezt az értelmezést tartalmazza a Kúria Mfv.10.081/2017/5. számú precedensképes határozata is. Ezek alapján a felperes nem megállapítható, csak általánosságban hivatkozott egyéni érzékenysége a munkaviszony fennállása alatt nem mutatkozott meg, az a felperest munkavégzésben nem akadályozta, keresőképtelenséget, keresetvesztést nem okozott. Másrészt a felperes esetében nem állt fenn a sorsszerű és a baleseti károsodás együttes munkaképesség-csökkenést okozó hatása, nála – általános tapasztalat alapján – legfeljebb egy egyéni érzékenység volt, mely azonban nem értékelhető. A felperes egyéni érzékenysége nem tekinthető természetes megbetegedésnek, melyre nézve a bírói gyakorlat a kármegosztás alkalmazza, ha a természetes megbetegedés és az üzemi baleset miatti állapotromlás együttesen eredményez károsodást (BH2006.96). A munkavállalók egészségi állapota nem azonos, vannak olyanok is, akik különleges szervezeti adottsággal rendelkeznek. A munkavállalóknak az Mt. 174. §-ára alapított kártérítési igénye tekintetében azonban nem lehet különbséget tenni aszerint, hogy az egyik munkavállaló gyengébb szervezetű, beteges, túlérzékeny, valamilyen testi fogyatékossága van, vagy különleges szervezeti adottságú, a másik munkavállaló pedig teljesen ép szervezetű, illetőleg teljesen egészséges (MK.30. számú állásfoglalás indokolása, Kúria Mfv. 10.645/2013/7.).

Mentesülés

[50] Megalapozatlan az alperes fellebbezése a mentesülés tekintetében is. Az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) pontja alapján a munkáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. A fenti jogszabályi rendelkezés alapján az exculpációhoz három feltétel együttes meglétét kell a munkáltatónak bizonyítania, nevezetesen azt, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta, ezzel a körülménnyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa [Mt. 166. § (2) bek.]. A kimentési okok konjunktívak, a három közül egyetlen feltétel hiánya kizárja a kimentést.

[51] A másodfokú bíróság szerint a fenti három jogszabályi feltétel közül legalább kettő nem áll fenn: a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény rögzíti, hogy a munkáltató ellenőrzési körén kívül esik mindaz a körülmény, amelyre a munkáltatónak nincs semmilyen ráhatása, befolyási lehetősége. A KMK vélemény ezt követően felsorolja, hogy a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, a termeléshez szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. A Kúria precedensképes Kúria Mfv. 10.372/2017/3. számú határozata szerint az ellenőrzési kör alatt minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Ennek értékelése során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell: a munkamódszer megválasztását, az ahhoz biztosított munkaeszközt, a munkavállalói létszámot, szakismeretet, mert ezek biztosítása a munkáltató kötelezettsége, így arra befolyása, ráhatása van.

[52] Mindezek alapján a munkáltató munkahelyén használt eszközök vibrációjával összefüggő foglalkozási megbetegedést nem lehet ellenőrzési körön kívülinek tekinteni még akkor sem, ha munkavédelmi szabályszegés a munkáltató részéről nem volt megállapítható, ilyenre a felperes maga sem hivatkozott a perben, ezért valóban nem volt szükséges munkavédelmi szakértő bevonása. A munkavégzéshez használt eszköz vibrációja az alperes ellenőrzési körébe tartozott és azzal számolnia is kellett, az a munkavégzés kockázata volt. A hivatkozott KMK vélemény 3. pontja maga is rögzíti, hogy „a nem kellett számolni” feltétel alkalmazásakor a bíróság arról dönt, hogy a munkáltató milyen gondosságot tanúsított a jogainak gyakorlása és a kötelezettségeinek teljesítése során, észszerűen számolhatott-e a károkozó körülmény valószínű bekövetkezésével. E körben a jogirodalmi álláspontok szerint kiemelkedő jelentősége van a kockázatértékelésnek, amely a perbeli esetben tartalmazta a vibrációs kockázatot és a lehetséges megelőző intézkedéseket, azzal tehát az alperesnek számolnia kellett és elvárható volt, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. Az alperes ezzel számolt is, maga is hivatkozott arra, hogy a rezgésterhelést vizsgálta és mérte.

[53] Az előreláthatóság ideje az Mt. 166. § (2) bekezdése szerint a károkozásbeli időállapot. Ekkor már az alperesnél más munkavállalók esetében is megjelentek a munkaeszközök vibrációjával okozott foglalkozási megbetegedések. Az alperesnek a vibráció által okozott egészsérelmek fajtáját előre kellett látnia, az előreláthatóság hiányára alappal

nem hivatkozhat. Az alperes ezzel számolt is, rendelkezésre állt az antivibrációs kesztyű, bár annak viselése nem volt kötelező.

[54] Az alperes által a fellebbezésben előadott ráhatási, befolyásolási lehetőségnek csak a kár elkerülése tekintetében volt jelentősége, de miután a másik két konjunktív feltétel bizonyosan nem valósult meg, az alperes mentesülésre hivatkozása megalapozatlan.

Jövedelempótló kártérítés és kárenyhítési kötelezettség

[55] A felperes fellebbezése kizárólag arra irányult, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a jövedelempótló járadékra vonatkozó részét változtassa meg és adjon helyt a felperes 148.671.- forint/hó mértékű jövedelempótló járadékigényének. Ennek alátámasztásaként saját felperesi nyilatkozatára hivatkozott, ami megítélése szerint azt igazolja, hogy a jelenlegi egészségi állapotára is figyelemmel a jelenlegi munkaerőpiaci körülményekre tekintettel úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható.

[56] Az Mt. 177.§-a folytán alkalmazandó Ptk. 6:528.§ (1) bekezdése szerint akinek munkaképessége a károkozás folytán csökkent, akkor követelhet jövedelempótló járadékot, ha a káreset utáni jövedelme az azt megelőző időszak jövedelmét neki fel nem róható okból nem éri el. A Kúria Pfv. 21.600/2019/6. számú precedensképes határozata szerint, akkor lehet a károsult jövedelemvesztését megállapítani, ha az átlagjövedelem a balesetet szenvedett személy önhibáján kívül nem határozható meg.

[57] Az Mt. 172. § (1) bekezdés b) pontja szerint a kártérítés összegének számításánál le kell vonni amit a jogosult megkeresett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna.

[58] A Kúria Mfv. 10.036/2019/7. számú precedensképes határozata szerint a munkavállalót terhelő kárenyhítési kötelezettség megítélésekor értékelni kell az életkorát, egészségi állapotát, családi és lakóhelyi körülményeit. A kárenyhítési kötelezettség teljesítését az eset összes körülményének mérlegelésével lehet megítélni az objektív kárfelelősséggel tartozó, de annak megtérítése alól mentesülni kívánó munkáltató által bizonyított tények alapulvételével.

[59] A fellebbezésben előadott utazási költségek tekintetében tett felperesi előadás új tényelőadás, melynek Pp. 373. § (2) bekezdésében szereplő feltételei nem állnak fenn, ezért az meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül. Egyébiránt az elsőfokú bíróság teljes mértékben helyesen és okszerűen mérlegelte a részmunkaidős munkaviszony tekintetében a felperes nyilatkozatait olyanként, mint amelyek önmagában is azt igazolják, hogy a felperes a

kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította.

[60] A felperes már a keresetlevelében is hivatkozott arra a kárenyhítési kötelezettség tekintetében, hogy 2016. augusztus 1. napja óta egyedül neveli és gondozza 2009. október 16. napján született kiskorú gyermekét. Ezen körülmény azonban már az alperesi munkaviszony időtartama alatt is fennállt, amikor a felperes teljes munkaidőben dolgozott az alperes részére a veresegyházi üzemben eltérő három műszakos munkarendben és rendszeres túlórázással, azóta pedig a felperes gyermeke nagyobb és önállóbb lett. A felperes 8.M.70.949/2021/18. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a gyermek egyedüli nevelésére tekintettel az alperesnél a munkavégzése úgy alakult, hogy a délelőtti és az éjszakai műszak mellett délutános műszakba nem jár dolgozni, de egyébként a 300 órás túlórákeretet is mindig megcsinálta. Emellett értékelni kellett a felperes életkorát (a felperes 1975. július 8-án született), képzettségeit: a felperes a hegesztői képzettségét a balesetet követően kiegészítette és gáz- és hőtermelő, berendezés szerelő, valamint központi fűtés és gázhálózat rendszerszerelő képzettséget is szerzett, személyes meghallgatásakor elmondta, hogy klímászerelő végzettséget is szerzett. A felperes az alperesi munkaviszony megszűnését követően először szerelőként helyezkedett el, majd karbantartó, központi fűtés és gázhálózat rendszer szerelő munkakörben a Term-el 97 Bt-nél teljes munkaidőben.

[61] A felperes a 8.M.70.949/2021/81. számú tárgyalási jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy „teljes foglalkoztatást jelenleg nem keresek. Ha anyagilag nem is éri meg, de az, hogy közel van az óvoda és nagyon jó viszony az ottaniakkal, ez jelöli ki lényegében, hogy ez a fő foglalkoztatás. Januártól igyekszem majd másik fél állást is keresni, de ha teljes foglalkoztatásban gondolkodnék, akkor biztos, hogy ez az óvodai foglalkoztatás elveszne”. A felperes előadta továbbá, hogy a központi fűtésszerelési végzettség lehet, hogy egy prosperáló tevékenységnek tűnhet, de ez sajnos javarészt elég erős erőfeszítéssel járó munka, ezért fel sem merül az, hogy ő tisztán a központi fűtés szerelői végzettségéből tudna megélni.

[62] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperes nyilatkozatait olyanként, mint ami azt igazolja, hogy a felperes nem keresett teljes munkaidős állást, sőt, a részmunkaidős jogviszonya mellett másik részmunkaidős jogviszonyt sem, holott korábban is teljes munkaidőben dolgozott lakóhelyétől eltérő munkavégzési helyen. Ezen túl a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperesnek volt két olyan szakmája is, ami a munkaerőpiacon keresett volt, és melyben a balesetet követően dolgozott is. Az alperes 39. sorszámu beadványában álláshirdetésekkal igazolta, hogy a felperes baleset utáni munkakörében (fűtésszerelő, gázszerelő), szakmájában volt lehetőség elhelyezkedni magasabb jövedelemmel.

[63] A szakértői vélemény megállapítása szerint a felperes a kéz-, karvibrációval járó munkavégzésre a kéztő alagút szindróma tüneteinek romlása miatt nem alkalmas, eredeti hegesztő szakmájára szintén nem alkalmas. Jelen állapotában olyan fizikai munka végzésére lenne alkalmas, amely nem igényli repetitív csuklómozgások kivitelezését és néhány

kilogramm súlyú eszközök tartós kézben tartását, szorítását, azaz olyan munkakörök, amelyek nem járnak a kezek csuklók megterhelésével.

[64] A kárenyhítési kötelezettség körében valóban értékelni kell a felperes egészségi állapotát és családi helyzetét, de a kiskorú gyermek egyedüli nevelése – figyelemmel a kiskorú gyermek életkorára és a korábbi alperesi, teljes munkaidős, több műszakos foglalkoztatásra is –, továbbá a felperes egészségi állapota – figyelemmel a szakértői véleményben foglaltakra és a felperes balesetet követően létesített munkaviszonyaira és munkaköreire – nem támasztja alá azt a felperesi hivatkozást, hogy a felperes csak részmunkaidős munkaviszonyt tudna létesíteni. Mindezek alapján a felperesnek felróható, hogy jövedelme korábbi jövedelmét nem éri el. A felperes fellebbezésében az összecszerűséget nem támadta, kizárólag a kárenyhítés tekintetében tette vitássá az elsőfokú ítéleti megállapítást.

[65] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a jövedelempótló kártérítés iránti keresetet elutasító ítéleti rendelkezést a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Sérelemdíj

[66] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel járó kompenzációja. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[67] A sérelemdíj mértékének meghatározása során a felperest ért hátrányokat teljeskörűen fel kell tárni, azokat kellő súllyal kell értékelni, valamint ennek során figyelemmel kell lenni a kár bekövetkezésekor értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra (Pfv.III.20.748/2020/4.). Fontos ugyanakkor, hogy a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű sérelemdíj megállapítására. Emellett tekintettel kell lenni arra is, hogy az összehasonlítás alapjául szolgáló ítéletek nem bizonyítékok, azok nem megfelelő értékelése nem jelenti a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét (Pfv.III.20.279/2018/4.). Ez egyben azt jelenti, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal a kártérítési összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és hátrányos következményei különbözőségei nem teszik lehetővé a kártérítési összegek ennél pontosabb összevetését. Az adott esetben az eljáró bíróságoknak nem azt kell megindokolniuk, hogy mennyiben tér el határozatuk más, korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen összeg meghatározását indokolják (Pfv.III.20.210/2017/4.).

[68] A sérelemdíj összegét az elsőfokú bíróság okszerűen mérlegelte, figyelembe véve a felperes munkaképesség csökkenés mértékét, kialakult végállapotát, ami további megterhelés esetén romolhat, azt, hogy emiatt az eredeti szakmájában, hegesztői munkakörben nem foglalkoztatható, a kezek megterhelésével járó munkát nem végezhet, ugyanakkor volt szakmája, amiben el tudott helyezkedni és munkát tudott végezni, a felperes életkorát, és azt, hogy a megbetegedés nem csak a munkaképességét érintette, de a mindennapi életvitelét is: a megbetegedés fájdalmakkal jár és a kéz szorító ereje nem százalékos mértékben, de egyértelműen csökkent. Mindezek mellett a másodfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, amikor részmunkaidős jogviszonya mellett nem keresett állást. A fenti körülmények alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a sérelemdíj összegét, részokosság – a korábban kifejtettek szerint – nem állapítható meg.

[69] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a sérelemdíjra vonatkozó ítéleti rendelkezést a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Elmaradt jövedelem címén járó kártérítés

[70] A felperesnek kellett azt bizonyítania, hogy a baleset folytán, a baleset utáni jövedelem nem érte el a baleset előtti jövedelmét, ez a felperes bizonyítási érdeke volt. Az, hogy min alapul a munkahelyvel kapcsolatban a felperes által megkeresett havi bruttó 128.880.- forint, nem derül ki, miként az sem, hogy a felperes ténylegesen hány órában került ott foglalkoztatásra és pontosan mikortól áll fenn a jogviszonya, e tekintetben ellentmondó adatok és előadások állnak rendelkezésre. A munkahelyvel kapcsolatban csak egy határozott idejű megbízási szerződés került becsatolásra, amely 2022. november 8-tól 2023. október 31-ig tart és még a megbízási díjat sem tartalmazza, az a felperes előadása szerint óránként 3000 forint. A felperes előadása szerint 2022. júniustól dolgozott az óvodában és a megbízási díj tekintetében is mindösszesen felperesi nyilatkozat áll rendelkezésre. A felperes a munkahelyvel kapcsolatban munkaszerződést sem csatolt, bár állítása szerint (2023. január 17-i beadvány) munkaszerződést kötött a munkahely. munkáltatóval óvodagondnok munkakörben 128.880.- forintos munkabérre. A felperes a cég2-nél végig havi bruttó 180.000.- forint munkabérrel számol, de ezt tanú5.. tanúvallomása cáfolta, aki elmondta, hogy 2019-ben 30-40.000.- forinttal felemelte a munkabért.

[71] Az alperes 2023. május 11-i beadványában helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes csak az alpbérrel számolt, de a perben egyáltalán nem bizonyított, hogy a felperes minden érintett hónapban csak és kizárólag alpbért kapott-e, vagy részesült egyéb bérelemben, pl. bérpótlékban is. A munkaszerződés tájékoztatási melléklete bérpótlékokat is tartalmaz.

[72] Az alperes állította, hogy a felperesnek oly magas volt a megtérült jövedelme, hogy elmaradt jövedelem nem is illeti meg. Az alperes folyamatosan vitatta mind a megtérült jövedelem összecszerűségét, figyelemmel arra, hogy a munkaszerződésben szereplő alapbér adatok és az adóbevallásban foglalt jövedelmi adatok nem fedték egymást, mind a 3000.-forint óradíjat (8.M.70.942/2021/41. számú jegyzőkönyv). Folyamatosan kifogásolta, hogy a felperesi adóbevallásban rögzített összegek sokkal nagyobb jövedelmeket feltételeznek visszaosztás alapján, mint amivel a felperes a keresetében számolt és a felperes az Mt. 172. § szerinti járuléklevonást sem teljesítette.

[73] Az alperes megfelelően valószínűsítette az adóbevallások adataival, hogy a felperes által megjelölt alapbérnél a felperes nagyobb összegeket kapott. E vonatkozásban lényeges, hogy a felperes a 61. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy nem tud más adatot közölni. Ugyanakkor tanú5 tanúvallomása is azt támasztotta alá, hogy a felperes nem a valós béradatokkal számolt a megtérült jövedelem kapcsán, a tanú ugyanis elmondta, hogy minden szerelőnek bruttó 180.000.- forintos bére volt, de ez 2019-ben felemelte és bruttó 30-40.000.- forinttal lehetett ez több mindenkinek.

[74] Az elsőfokú bíróság a megtérült jövedelem kapcsán a szükséges anyagi pervezetést nem adta meg és bizonyítási kioktatást nem, illetve téves bizonyítási kioktatást adott, amikor az 55. számú tárgyalási jegyzőkönyvben azt közölte, hogy a Pp. 522. § (1) bekezdés b) pontja alapján a munkáltatónak kell bizonyítania az igényelt juttatással összefüggő számítások helyességét. Ezt követően az alperes ezt a bizonyítási tájékoztatást támadta is, az a másodfokú bíróság szerint sem helytálló, a felperes ugyanis nem munkaviszonyból származó jövedelemigényt érvényesít, hanem munkahelyi megbetegedés miatti elmaradt jövedelem címén járó kártérítést. A felperesnek kell bizonyítania a baleset után megkeresett jövedelmét, melybe nem kizárólag az alapbér, hanem egyéb bérelemek is beletartoznak. A felperesnek nem elegendő csupán nyilatkoznia és a munkaszerződést becsatolnia, mert okiratokkal, bérjegyzékekkel, a munkaviszony megszűnésekor kiállítandó igazolásokkal kell bizonyítania megkeresett jövedelmét havi bontásban. Abban az esetben, ha a felperes okiratokkal nem rendelkezik, van mód a munkáltatók és a NAV megkeresésére indítvány alapján. Amennyiben ennek nem tesz eleget, az a terhén értékelendő és azt úgy kell értékelni, hogy kárát nem bizonyította.

[75] Az elsőfokú bíróság a szükséges anyagi pervezetést a megtérült jövedelem tekintetében nem biztosította, nem adta meg a szükséges és helyes bizonyítási kioktatást. Ezen túl nem értékelte az alperes 39. sorszámú beadványának mellékleteit, hogy a felperes milyen állásokat tudott volna létesíteni.

[76] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elmaradt munkabérre, valójában elmaradt jövedelem címén járó kártérítésre vonatkozó ítéleti rendelkezést a Pp. 381.§ alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, mert szükséges az elsőfokú eljárás kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem észszerű.

Perköltség

[77] Az alperes a megítélt perköltséget is megfellebbezte. Az alperes perköltségigénye alapjául nyilatkozatot és számlát csatolt, de megbízási szerződést nem, továbbá nem vezette le, hogy a számla alapján felszámított munkadíj pontosan milyen jogi tevékenység hány órában történő ellentételezése, így az nem volt ellenőrizhető és vizsgálható. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság ezzel számolt, hiánypótlásra nem hívta fel az alperest, holott a tárgyalás berekesztéséig lett volna mód rá. Ezért a másodfokú bíróság a perköltségre vonatkozó rendelkezést is hatályon kívül helyezte azzal, hogy az elsőfokú bíróság köteles a megbízási szerződés és tételes órakimutatás becsatolására felhívni az alperest, enélkül nincs mód az igényről dönteni, ennek hiányában az erre vonatkozó fellebbezés sem volt elbírálható.

[78] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a perköltségre ítéleti rendelkezést a Pp. 381.§ alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság utasítása a megismételt eljárásra

[79] Az elsőfokú bíróságnak az érdemi tárgyalási szaktól kell lefolytatnia az új eljárást, és a szükséges eljárási cselekmények az alábbiak: az elsőfokú bíróságnak anyagi pervezetést kell adnia arra nézve, hogy a felperesnek kell bizonyítania a baleset után megkeresett jövedelmét, melybe nem kizárólag az alapbér, hanem egyéb bérelemek is beletartoznak. A felperesnek nem elegendő csupán nyilatkoznia és a munkaszerződést becsatolnia, mert okiratokkal, így bérjegyzékekkel, a munkaviszony megszűnésekor kiállítandó igazolásokkal kell bizonyítania megkeresett jövedelmét havi bontásban. Abban az esetben, ha a felperes okiratokkal nem rendelkezik, van mód a munkáltatók és a NAV megkeresésére indítvány alapján. Amennyiben a felperes ennek nem tesz eleget, az a terhén értékelendő és azt úgy kell értékelni, hogy kárát nem bizonyította.

[80] A megismételt eljárásban a bíróságnak a felperes 2024. április 17-i keresetleszállítása alapulvételével vizsgálnia kell, hogy mennyi a felperes pontos megtérült jövedelme. E körben – a fentiek szerint - a felperest terheli a bizonyítás, aki a volt munkáltatók megkeresését indítványozhatja havi bontásban arra nézve, hogy a felperes milyen jövedelmet ért el, bekérheti a munkaszerződéseket és azok módosításait, a munkaviszony megszűnésekor kiállítandó igazolólapokat, valamint kérheti a volt és jelenlegi munkáltató nyilatkoztatását arra nézve, hogy a felperes milyen munkaidőben dolgozott pontosan milyen keresménnyel.

[81] A megismételt eljárás során fel kell tární, hogy a munkahely..val a felperes pontosan mettől, teljes-, vagy részmunkaidőben, ez utóbbi esetben milyen óraszámval dolgozik, és milyen bérrel dolgozik, e vonatkozásban havi kimutatást lehet kérni ugyancsak a munkahely..tól.

[82] Mindezek alapján lehet megalapozottan dönteni arról, hogy a felperest megilleti-e elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, ha igen, milyen összegben, figyelembe véve azt a felperes alkalmi munkavégzését és annak időtartamát is.

[83] Az elsőfokú bíróság köteles a megbízási szerződés és tételes órakimutatás becsatolására felhívni az alperest, enélkül nincs mód a perköltség igényről dönteni.

[84] Az elsőfokú pertárgyérték 15.241.773 forint volt, a jogerős döntés 6.552.052 forint vonatkozásában született (43%). Az eljárási illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 41.§ (1) bekezdés alapján 914.506 forint, a részilleték 393.238 forint. A pervesztesség- pernyertesség aránya 38-62% az alperes javára, így a felperes helyett az állam terhén marad 243.808 forint, míg az alperes tartozik megfizetni 149.430 forint eljárási illetéket. A 280.660 forint eljárási költség 43%-a 120.684 forint, melynek 62%-át a felperes helyett az állam viseli, ez 74.824 forint. A fennmaradó 45.860 forintot az alperes tartozik megfizetni.

Záró rész

[85] A másodfokú pertárgyérték 7.751.342 forint, melyből 4.282.052 forintról született végleges döntés (55%). A fellebbezési illeték összege az Itv. 46.§ (1) bekezdése alapján 620.107 forint, ennek 55%-ról kellett dönteni 341.059 forintról. A pervesztesség- pernyertesség aránya 42-58% a felperes javára, az alperes köteles viselni 197.814 forintot, melynél azonban többet rótt le a tárgyi költségfeljegyzési jogos perben. Az állam terhén marad 143.245 forint. A hatályon kívül helyezett rész vonatkozásában a fellebbezési illeték 279.048 forint.

[86] A hatályon kívül helyezett rész, és a megítélt rész vonatkozásában a felperesnek költségigénye nem merült fel, fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő. Az alperes perköltségigénye pedig megbízási szerződés és órakimutatás hiányában nem volt megítélhető a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2.§-a alapján.

[87] A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[88] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365. § (2) bekezdése kizárja.

Budapest, 2024. október 29.

dr. Vajas Sándor s.k.
dr. Kovács Edit s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kulisity Mária s.k.
előadó bíró